

Tillsynsrapport

Regelbunden tillsyn
Tyresö montessoriskolas förskola, 2021

Diarienummer 2021/BUN 0044

Barn- och
utbildningsförvaltningen

tyresö kommun

Innehållsförteckning

Sammanfattning Tyresö montessoriskolas förskola	4
1 Bakgrund.....	5
2 Syftet med tillsynen	5
3 Styrdokument	5
4 Definitioner enligt skollagen	6
5 Metod	6
6 Senaste tillsyn och uppföljning	6
7 Allmänt om Tyresö montessoriskolas förskola	7
8 Normer och värden	9
9 Omsorg, utveckling och lärande.....	10
10 Barns delaktighet och inflytande.....	17
11 Uppföljning, utvärdering och utveckling	17
12 Förskollärarens ansvar i undervisningen.....	22
13 Rektorns ansvar	22
14 Uppföljning av årlig kvalitetsdeklaration	23

Sammanfattning Tyresö montessoriskolas förskola

Delar i utbildningen som till stora delar håller god kvalitet

- Förskolans arbete med normer och värden.
- Förskolans arbete med omsorg, utveckling och lärande.
- Förskolans arbete med lärmiljön inomhus.
- Förskolans arbete med barns delaktighet och inflytande i vardagen.
- Förskolans rutiner för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas på enheten.
- Huvudmannen har i stora delar skapat goda förutsättningar för rektorn att ansvara för förskolans kvalitet.
- Legitimerade förskollärare har i stora delar goda förutsättningar att ansvara för undervisningen.
- Förskolans rutiner för övergång och samverkan.

Delar i utbildningen som behöver utvecklas

- Förskolans arbete med lärmiljön utomhus behöver utvecklas.
- Förskolan behöver utveckla arbetet med digitala verktyg i undervisningen
- Förskolan behöver utveckla delar i det systematiska kvalitetsarbetet så att analyser utgör grunden för det praktiska utvecklingsarbetet, så att det blir möjligt att utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål, samt att barnen ges större möjligheter till delaktighet i kvalitetsarbetet.
- Förskolans arbete med jämställdhet behöver utvecklas och inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet

Brister i utbildningen som behöver åtgärdas

- Huvudmannen måste dokumentera riktlinjer som utförligt beskriver hur huvudmannen arbetar mot de nationella målen i skollagen och andra författningar (Tyresö kommuns riktlinjer för godkännande av fristående förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem, 2019)

1 Bakgrund

Kommunen har tillsynsansvar enligt 26 kap. 4 § skollagen för fristående förskolor vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 5 § skollagen.

2 Syftet med tillsynen

Syftet med tillsynen är att ge en beskrivning av hur Tyresö montessoriskolas förskola arbetar för att uppnå målen för utbildningen och undervisningen, att granska om utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i förskolans styrdokument samt att bidra till ökad kvalitet genom råd och vägledning.

3 Styrdokument

3.1 Nationella styrdokument

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen (2018:1197)

Barnkonventionens syfte är att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter.

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen en del av svensk lag.

Lagstiftarna har tagit hänsyn till barnkonventionen i utformningen av skollagen.

Skollagen (2010:800) innehåller bestämmelser om skolväsendet där förskolan ingår som en skolform. Enligt 1 kap. 8–9 §§ har alla barn i förskolan rätt till en likvärdig utbildning oavsett var i landet de bor eller i vilken förskola de går. Förskolan ska ta hänsyn till barns olika förutsättningar och behov och anpassas till alla barn i förskolan.

Läroplan för förskolan (Lpfö18) beskriver förskolans värdegrund och uppdrag och innehåller mål och riktlinjer för arbetet i förskolan. Målen anger inriktningen på utbildningen i förskolan och därmed den förväntade kvalitetsutvecklingen i utbildningen samt hur denna bidrar till varje barns utveckling och lärande.

3.2 Lokala styrdokument

Systematiskt kvalitetsarbete, Montessori Sverige, läsåret 2020-2021

Systematiskt kvalitetsarbete i förskolan, Tyresö montessoriskola

Verksamhetsidé och verksamhetsplan för förskolan, Tyresö montessoriskola 2020-2021

4 Definitioner enligt skollagen

Undervisning – sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande av kunskaper och värden.

Utbildning – den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål.

1 kap. 3§ skollagen

5 Metod

Bedömningen av utbildningen utgår från skollagen, kapitel 1-4 och 8, och förskolans läroplan Lpfö18. Såväl beskrivningen som bedömningen baseras på dokumentgranskning (se referenslista i slutet av rapporten), intervju med rektor och förskollärare, analys av enkäter som besvarats av vårdnadshavare och pedagoger, samt observationer av utbildningen och undervisningen.

Med anledning av pandemin har barn- och utbildningsförvaltningens observationer av undervisningen genomförts utomhus. Lokaler och material har observerats på plats tillsammans med förskolans rektor.

Barn- och utbildningsförvaltningen avgör om åtgärder behöver vidtas. Rapporten presenteras för barn- och utbildningsnämnden och publiceras på www.tyreso.se. Förskolans rektor har haft möjlighet att faktagranska innehållet i rapporten.

6 Senaste tillsyn och uppföljning

Den senaste ordinarie regelbundna tillsynen av Tyresö montessoriskolas förskola, som tidigare hette tidigare Montessoriförskolan Vintergatan, genomfördes 2015¹. En stark sida var att barnen gavs goda möjligheter till ansvar och inflytande. I tillsynen identifierades några utvecklingsområden och brister i utbildningen. Det rörde sig bland annat om arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet, att ansvarsfördelningen behövde tydliggöras och brister i barnsäkerheten. En uppföljning av tillsynen gjordes 2016². I uppföljningen gjordes bedömningen att förskolan hade vidtagit åtgärder för att rätta till huvuddelen av de utvecklingsområden som identifierades i tillsynen 2015.

¹ Tillsynsrapport, dnr: 2015/KS 0259

² Uppföljningsrapport, förskolan Vintergatan, 2016-10-27

7 Allmänt om Tyresö montessoriskolas förskola

Tyresö montessoriskola ligger centralt i Tyresö och är en fristående skola, årskurs F-6, med förskola och fritidshem. Tyresö kommuns tillsyn gäller förskolan. Statens skolinspektion ansvarar för tillsynen av den övriga verksamheten.

Förskolans profil/inriktning	Montessoripedagogisk inriktning
Huvudman	Tyresö montessoriskola AB. Moderbolag för huvudmannen är Montessoriförskolor och skolor i Sverige AB. Förskolan ingår i Atvexakoncernen.
Skolchefens namn	Ilona Stadelmann
Rektorns namn	Hanna Kahm
Rektors tjänstgöringsgrad	100 %
Rektorns tid i barngrupp	50 %
Förskolans öppettider	06,30–17,30
Antal avdelningar	2 avdelningar i 4 grupper
Antal leg. förskollärare, inkl. rektorn	2
Legitimationer har uppvisats för samtliga förskollärare	Ja
Totalt antal leg. förskollärare, barnskötare och annan personal, inklusive rektorn	14
Övriga upplysningar	Rektorns arbete i barngrupp fördelas jämnt mellan avdelningarna. 1 förskollärare har påbyggnadsutbildning på högskolenivå i montessoripedagogik. 2 barnskötare är utbildade i montessoripedagogik (0-6 år) via Montessoriförbundet. 1 barnskötare är utbildad i småbarnspedagogik (0-3 år) 1 pedagog (långtidsvikarie) är utbildad hälsopedagog.

Avdelningar

MARS 2021	Barnens ålder	Antal barn	Antal pedagoger
Månen	1-3 år	24	6
Grupp yngre	1-2 år	12	3
Grupp äldre	2-3 år	12	3
Stjärnan	3-5 år	46	8
Grupp Ekorrar	3-5 år	23	4
Grupp Rävar	3-5 år	23	4
Totalt		70	14

Nyckeltal

	Tyresö montessori- skola (mars 2021)	Samtliga förskolor i Tyresö (2019)	Samtliga förskolor i riket (2019)
Antal pedagoger, inkl. rektorn	14	-	-
Antal heltidstjänster, totalt <i>Baserat på att rektorn är i barngrupp 60 %</i>	11,97	-	-
Antal heltidstjänster med förskollärlärolegitimation. <i>Baserat på att rektorn är i barngrupp 60 %.</i>	1,6	-	-
Andel heltidstjänster med förskollärlärolegitimation, i procent. <i>Baserat på att rektorn är i barngrupp 60 %</i>	13,4 %	28 %	40 %
Antal barn per heltidstjänst	5,8	5,3	5,2
Antal barn per heltidstjänst med förskollärlärolegitimation <i>Baserat på att rektorn är i barngrupp 60 %</i>	43,75	18,6	13,0

Barn- och utbildningsförvaltningens statistik baseras på det faktiska antalet barn inskrivna på förskolan och antalet faktiska heltidstjänster vid tillsynen. Statistiken för samtliga förskolor i Tyresö kommun samt i riket totalt är insamlad av SCB på uppdrag av Skolverket (2019)

Anpassningar på grund av pandemin

I Tyresö montessoriskolas pandemiplan anges att några anpassningar som har gjorts på förskolan är att de äldsta barnen äter lunch på avdelningen istället för i skolans matsal, att hämtning och lämning sker utomhus, att antalet vårdnadshavare som vistas i hall och entré begränsas och att pedagogernas planeringstid uppmuntras att göras hemifrån.

8 Normer och värden

Förskolans värdegrundsuppdrag anges i skollagen och i förskolans läroplan Lpfö 18. Enligt Lpfö 18 ska utbildningen förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att efterhand omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

8.1 Undervisning – normer och värden

Personalens förhållningssätt, agerande och hur de talar om något påverkar barnens förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som finns i ett demokratiskt samhälle. Exempelvis kan språket som används ge uttryck för olika normer som finns i samhället. På förskolan finns dokumentet *Montessoris förhållningssätt* tillgängligt på avdelningarna. Dokumentet beskriver vilket förhållningssätt som ska gälla i verksamheten, bland annat ”tala lugnt och lågmält med barnen, att skrika skapar bara rädsla”, ”ge barnen tid att försöka själva, hjälp till självhjälp”, och ”använd ’nej’ så lite som möjligt, säg: gör så här i stället”.

Vid barn- och utbildningsförvaltningens observation med de äldre barnen under en vistelse i skogen visade pedagogerna ett lugnt förhållningssätt. Barnen fick frihet att röra sig och leka fritt inom ett bestämt område. Pedagogerna fördelade sig över området, samtalade lugnt med barnen och gav dem det stöd som de behövde. Vid barn- och utbildningsförvaltningens observation vid de yngsta barnens vistelse i skogen stöttade pedagogerna barnen att själva klara av uppgifter, exempelvis att klättra över en nedfallen stock. Även de yngsta barnen fick viss frihet att röra sig fritt. Förskolans uttalade förhållningssätt rådde generellt i personalen, men observationerna visade att det fanns vissa variationer i hur pedagogerna talade med barnen.

Avdelningarna är åldersblandade, vilket ger barn i olika åldrar möjlighet att mötas. Barnen som ska börja i skolan träffas i en tvärgrupp. Det kan bidra till att barnen får möjlighet att känna samhörighet.

Förskolans arbete med jämställdhet

Rektorn berättade att det finns ett behov av ökad kunskap och medvetenhet kring jämställdhet i personalgruppen, samt att se över det så kallade ”fria” material som förskolan erbjuder barnen. Med fritt material menar förskolan det lek- och lärandematerial som inte ingår i det särskilda montessorimaterialet. Rektorn berättade att hon har erfarenhet av att leda och fortbilda pedagoger i utvecklingsarbete kring jämställdhet och normkritisk pedagogik och att förskolan påbörjat ett sådant utvecklingsarbete under våren 2021, genom exempelvis diskussioner i personalgruppen och förändringar i lärmiljöerna.

Förskolans arbete med integritet

Vid tiden för tillsynen arbetade alla grupper med ”tema Kroppen”. Rektorn berättade att pedagogerna samtalar med barnen kring integritet inom ramen för temat. Pedagogerna berättade i intervjun att personalgruppen samtalar mycket sinsemellan kring att de behöver vara lyhörda inför barnens egen vilja när det gäller exempelvis vem som tar emot barnet på morgonen, byter blöja eller stöttar på toaletten. Avdelningen med de yngsta barnen arbetar i grupper om cirka tio barn. Pedagogerna upplever att arbetet i mindre grupper bidrar till ökade möjligheter att se varje barns behov och uttryck för sin vilja.

Förskolans arbete med hållbar utveckling

Rektorn berättade att det inom montessoripedagogiken finns ett uttalat förhållningssätt att värna om materialet, exempelvis laga det som är trasigt. Montessorimaterialet är till övervägande del i trä. När det gäller övrigt material strävar förskolan efter att ha så lite plast som möjligt, ur såväl hälso- som miljösynpunkt. Rektorn berättade att undervisning kring ekologi och kretslopp ingår i förskolans övergripande årstidstema och att arbetet med social hållbarhet ingår i exempelvis temaarbetet kring kroppen.

Förskolans rektor berättade att det finns behov av att tydliggöra och dokumentera den gemensamma värdegrund som förskolans personal ska arbeta utifrån. Rektorn planerar att genomföra ett sådant utvecklingsarbete genom exempelvis arbetet med förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling och i samtal i personalgruppen kring synen på barn och förhållningssättet till varandra.

8.2 Bedömning – normer och värden

Förskolans arbete med normer och värden håller en relativt hög kvalitet

Förskolans arbete med jämställdhet behöver utvecklas och inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet.

9 Omsorg, utveckling och lärande

I Lpfö 18 anges att utbildningen i förskolan ska bidra till att barnet utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att leka och lära ska vara grunden för utbildningen och den ska präglas av att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen i förskolan ska ta sin utgångspunkt i läroplanen samt barnens behov, erfarenheter och det de visar intresse för. Flödet av barnens tankar och idéer ska tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet.

9.1 Undervisning – omsorg, utveckling och lärande

Förskolan utgår från målen och riktlinjerna i förskolans läroplan (LpFö18) men organiserar undervisningen utifrån montessoripedagogiken. Det innebär att

läroplanens innehåll delas upp i *praktiskt arbete* (t ex grov- och finmotorik, tillit till den egna förmågan) *sensoriskt arbete* (t ex sinnesträning, bygg- och konstruktion), *språk*, *kultur* (kultur, natur, litteratur mm) och *matematik*. Inom varje område finns ett särskilt material och en särskild metodik. En av förskollärarna, som också är montessoripedagog, berättade att barnen alltid introduceras till syftet med montessorimaterialet och hur det är tänkt att användas, men att de sedan kan använda materialet på det sätt de själva vill. Inom montessoripedagogiken utgår undervisningen från det som kallas för barnets *sensitiva perioder*. Pedagogerna berättade att det handlar om att observera barnen och utmana dem på olika sätt utifrån vad de anses vara mogna för. Ett verktyg för detta arbete är förskolans så kallade *ålderspärmar* som innehåller beskrivningar på uppgifter för barn i olika åldrar.

På förskolan finns rutiner och tydliga struktur för dagen och veckan, samt för de pedagogiska arbetet enligt montessoripedagogiken. Förskolan arbetar

Montessoripedagogikens årstidstema
avspeglas i lärmiljön

utifrån en temaplanering som utgår från årstiderna. Många teman återkommer årligen. Det aktuella temat ska enligt montessoripedagogiken avspeglas i miljön i form av barnens alster, dokumentation och med färger i inredningen. På förskolan görs detta med till exempel dukar på matborden och presentation av material i ljuskuber.

I temaplaneringen förbereds material, skapande verksamhet, lekar och sånger för årets förberedda undervisningstillfällen. I

temaplaneringen finns också förskolans traditioner med. Vid tiden för tillsynen pågick temaarbete kring kroppen på båda avdelningarna. I grupperna med äldre barn handlar undervisningen exempelvis om kroppsdelar och ramsor om kroppen. Pedagogerna berättade att temat utvecklas från vad barnen visar intresse för och att barnen inom temat exempelvis lyfter frågor i relation till den pågående pandemin.

I det årstidstema som ingår i montessoripedagogiken hör till att undersöka vad som finns att hitta i naturen under en viss årstid och att följa skeenden i naturen. Vid observationen med de yngre barnen tittade gruppen på sitt så kallade "årstidsträd" och samtalande om hur det skiljde sig från när de varit där vid ett tidigare tillfälle. Gruppen tittade också på en myrstack och en pedagog lyfte fakta kring myror. Odling är ett återkommande tema som ingår i årstidstemat under våren. Barnen tar hand om plantorna på förskolan och får ta dem med hem till sommarledigheten. Grupperna samtalar om miljö och återvinning och lämnar material vid återvinningsstationen.

Pedagogerna på avdelningen för de äldre barnen läser dagligen skönlitteratur eller faktaböcker för barnen. Pedagogerna berättade att det ofta uppstår samtal med barnen kring vad ord betyder eller om innehållet i boken. På avdelningen för de yngre barnen finns böcker utplacerade på tre olika platser: i de två lekrummen samt vid en soffa i hallen.

Förskolans bibliotek med böcker och QR-koder för att exempelvis lyssna på böcker på olika språk.

Där kan barnen själva välja att titta i böcker eller be en vuxen att läsa för dem.

Förskolan var vid tiden för tillsynen i färd med att skapa ett bibliotek som ska kunna användas av alla avdelningar. I biblioteket är det möjligt att lyssna på böcker via en lärplatta med hjälp av QR-koder, samt att lyssna på böcker på olika språk.

Vid barn- och utbildningsförvaltningens observation i barngruppen med äldre barn genomfördes en montessorioövning inom området språk. Barnen uppmanades att samla ihop pinnar och kottar. Barnen fick sedan titta ord med en eller två stavelse och tillsammans med pedagogen ljuda orden. Ett barn i taget fick sedan forma respektive ord med hjälp av naturmaterialet. En av pedagogerna stöttade barnen att forma orden. Övningen kan exempelvis bidra till att barnen får kännedom om ordbilder, bokstävernas former samt hur bokstäverna låter. Alla barn som ville fick prova att forma ord på detta sätt. Detta innebar att övningen tog lång tid och innebar mycket väntan för barnen.

9.1.1 Modersmål

Skollagen 8 kap. 10 § Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

En stor andel av barnen på förskolan har ett annat modersmål än svenska. I förskolans *Barnhälsoplan* finns ett avsnitt kring flerspråkighet. I planen uttrycks att förskolan ska ha ett interkulturellt förhållningsätt, vilket innebär att se människors olika kulturer och språkliga resurser som en tillgång. Förskolan gör språkkartläggningar på individ- och gruppnivå. Språkkartläggningen på individnivå görs i samband med barnets introduktion (inskolning) till förskolan. På gruppnivå görs den av arbetslagen. Kartläggningen ligger till grund för planeringen av förskolans undervisning kring språk. I barnhälsoplanen finns exempel på de språkutvecklande arbetssätt som förskolan använder, exempelvis att skapa meningsfulla sammanhang för samtal och samspel, omge barnen med ord i många sammanhang genom att benämna

och beskriva föremål och aktiviteter, högläsning och samtal om text, samt att pedagogerna lär sig några ord på de språk som barnen talar hemma. Rektorn har gjort en språkinventering i pedagoggruppen för att skapa möjligheter att stärka kommunikationen med vårdnadshavare med annat modersmål än svenska, men också för att i viss mån kunna möta barnen på deras modersmål. Som stöd i utvecklingsarbetet av undervisningen kring modersmål använder förskolan en checklista från Skolverket (1b, artikel 4, 2019) med fokus på barn med ett annat modersmål än svenska och särskilt barn som nyligen anlänt till Sverige.

9.1.2 Särskilt stöd

Skollagen 8 kap. 9 § Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.

I förskolans barnhälsoplan finns dokumenterade rutiner för arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Om behov av extra stöd för ett barn uppmärksammas av pedagoger eller vårdnadshavare görs en kartläggning av barnets situation på förskolan. Därefter kan en handlingsplan utformas tillsammans med vårdnadshavarna. Handlingsplanen utformas med stöd av en metod som kallas *Förskolekompassen*³ och är en dokumentation av förändringar som görs vad gäller exempelvis organisation, lärmiljö, personalens förhållningssätt. Uppföljningsmöten kring de planerade insatser som görs för barnet genomförs regelbundet mellan förskola och hem. Tyresö montessoriskola har en kurator och två specialpedagoger anställda. Dessa arbetar främst som resurser för skolan, men finns även tillgängliga för förskolan vid behov.

³Sjölund, A & Henrikson, L W. (2015). Förskolekompassen: för dig som möter barn som har svårt att navigera. Gothia fortbildning

9.1.3 Lärmiljö

Förskolan inryms i stora lokaler på bottenplan i en flervåningsbyggnad. Montessoriskolans årskurs F-5 har lokaler på andra våningen. I byggnaden har även Internationella engelska skolan Tyresö (IES) sina lokaler. Några utrymmen delas av de bägge skolorna.

Avdelningen för de yngre barnen (Månen) har egen entré och hall. I anslutning till hallen finns skötrum och toaletter. Avdelningen består av två större lekrum, samt tre mindre rum, varav

Lekrum med montessorimaterial på Månen (barn 1-3år)

ett används för vila. I ett av de större lekrummen finns främst montessorimaterial, medan det i det andra större rummet och i de mindre lekrummen finns leksaker och material för exempelvis fantasilek och skapande. Barnen på avdelningen är delade i två grupper med tio barn vardera.

Grupperna har sina respektive hemvister i de

två större lekrummen. En stor del av lek- och lärandematerialet är placerat så att barnen själva når det. På avdelningen finns en låg diskbänk med tillgång till vatten där barnen kan utforska vatten och andra former av skapande. Rektorn berättade att pedagogerna presenterar olika material för skapande och att materialet sedan finns tillgängligt för barnen.

Lärmiljö inomhus, avdelning Månen (1-3-åringar)
Lek- och lärandematerialet är till stora delar tillgängligt och nåbart för barnen.
En stor del av främst det fria lek- och lärandematerialet signalerar bestämda användningsområden (kodat material) och kan bidra till att begränsa barnen i leken.
Barnen har viss tillgång till skapandematerial.
Barnen har viss tillgång till spel och pussel.
Det finns liten tillgång till bygg- och konstruktionsmaterial
Det finns litteratur och platser avsedd för läsning
Det finns tillgång till musikinstrument i förskolans rörelserum som ligger i anslutning till avdelningen för de äldre barnen.
Barnen har tillgång till utklädningskläder vilket kan bidra till att utveckla barnens fantasi och föreställningsförmåga.
Viss dokumentation från undervisningen finns i barnens höjd.
Det finns möjligheter till avskildhet för barnen

Hemvist med montessorimaterial för en av grupperna på Stjärnan (barn 3-5 år)

Avdelningen för de äldre barnen (Stjärnan) delar entré med skolan. Stjärnan har egen hall. Toaletterna ligger i anslutning till hallen. De två grupperna (Ekorrharna och Rävorna) har tillgång till ett gemensamt rum för fantasilek, bygg- och konstruktion samt skapande. I anslutning till avdelningen finns ett rörelserum, som också nyttjas av skolans elever.

De två grupperna har varsin hemvist i två större rum som är utformade efter montessoripedagogikens metoder för lärmiljö i förskolan. Det finns montessorimaterial i stor omfattning. En viss del av materialet byts ut eller kompletteras under läsåret. I samtliga rum med montessorimaterial finns mattor för barnen att arbeta med materialet på.

Lärmiljö inomhus, avdelning Stjärnan (3-5-åringar)
Lek- och lärandematerialet är tillgängligt och nåbart för barnen.
En stor del av främst det "fria" lek- och lärandematerialet signalerar bestämda användningsområden (kodat material) och kan bidra till att begränsa barnen i leken.
Barnen har tillgång till skapandematerial.
Barnen har stor tillgång till spel och pussel.
Barnen har tillgång till bygg- och konstruktionsmaterial. Det finns inte material i olika storlekar.
Det finns god tillgång till litteratur och plats avsedd för läsning
Det finns viss tillgång till musikinstrument i förskolans rörelserum, som ligger i anslutning till avdelningen.
Barnen har tillgång till utklädningskläder, vilket kan bidra till att utveckla barnens fantasi och föreställningsförmåga
Viss dokumentation från undervisningen finns i barnens höjd.
Det finns möjligheter till avskildhet för barnen

Montessorimaterialet som är avsett för de yngre barnen liknar materialet som är avsett för de äldre barnen, men är utformat på ett enklare sätt. Materialet för de äldre barnen är i sin tur en förenklad version av det material som barnen kommer att möta om de fortsätter i grundskolan på Montessoriskolan

God tillgång till fasta lekinstallationer.

Förskolan och skolan har tillgång till två inhägnade gårdar för utomhusaktiviteter. Den mindre atriumgården tillhör Tyresö montessoriskola, men Internationella Engelska skolan (IES) har också tillgång till gården. Även den större gården delas med IES. Den största delen av gården tillhör Tyresö montessoriskola. Gården är

asfalterad och där finns flera fasta lekinstallationer såsom klätterställningar och sandlåda. Det finns få platser för avskildhet och möjlighet till skydd av solens strålar. Rektorn berättade att det i ett förråd finns tillgång till lekmaterial som barnen själva kan ta fram och använda vid utomhusvistelse. Hon berättade att barnen alltid erbjuds leksaker och annat material när de vistas för lek och aktivitet på gården. Vid observationerna på förskolan hade inget sådant material tagits fram eftersom grupperna skulle gå på utflykt till skogen. Eftersom miljön utomhus är begränsad i storlek nyttjar förskolan närområdets naturområden kontinuerligt och har ett uttalat arbete med utomhuspedagogik.

Digitala verktyg i förskolans utbildning och undervisning

Arbetet med digitala verktyg är ett utvecklingsområde på förskolan. Det finns viss tillgång till digitala verktyg på förskolan såsom smartboards, projektor och läsplattor. Verktygen finns inte tillgängliga för barnen i lärmiljön. I förskolans verksamhetsplan anges att målet är att barnen ska få uppleva, pröva på och lära sig om teknik och digitala verktyg och att de digitala verktygen ska användas som en naturlig del av undervisningen. Under vårterminen har all personal på förskolan gått fortbildning kring digitala verktyg under ett antal tillfällen. Förskolan använder QR-koder som barnen kan använda för att lyssna på böcker. Pedagogerna berättade i intervjun att personalens kunskap om arbetet med digitala verktyg i förskolan skiljer sig åt och att det i personalgruppen finns olika inställning till detta arbete.

9.2 Bedömning – omsorg, utveckling och lärande

Förskolans arbete med omsorg, utveckling och lärande håller till stora delar god kvalitet.

Lärmiljön inomhus möjliggör i stora delar ett mångsidigt lärande för barnen

Lärmiljön utomhus behöver utvecklas så att den i ökad utsträckning lockar till lek och aktivitet och ger utrymme för barnens egna initiativ, fantasi och kreativitet.

Förskolans arbete med digitala verktyg i undervisningen behöver utvecklas så att barnen får använda dessa på ett sätt som stimulerar utveckling och lärande.

10 Barns delaktighet och inflytande

Lpfö 18 Barn har rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen.

10.1 Undervisning – barns delaktighet och inflytande

Rektorn berättade att olika metoder används för att göra barnen delaktiga i beslut som rör deras vistelse på förskolan, exempelvis åldersanpassade individuella intervjuer eller att barnen får möjlighet att rösta utifrån olika alternativ. Vid större förändringar har pedagogerna en förberedande och kontinuerlig dialog med barnen. Observationerna av lärmiljöerna visade att det finns valfrihet för barnen när det gäller aktiviteter och lek. Lokalerna är stora och bidrar till att det finns mycket olika material att välja på. Materialet är till stora delar tillgängligt för barnen, vilket bidrar till att barnen har möjlighet att påverka sin situation. Observationerna visade att barnen har möjlighet att göra egna val utifrån det som förskolan erbjuder i undervisningen och i lärmiljön.

10.2 Bedömning – barns delaktighet och inflytande

Förskolans arbete med barns delaktighet och inflytande i vardagen har i stora delar god kvalitet.

11 Uppföljning, utvärdering och utveckling

Skollagen 4 kap. 3-4 §§ Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare och övrig personal. Barn i förskolan och deras vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

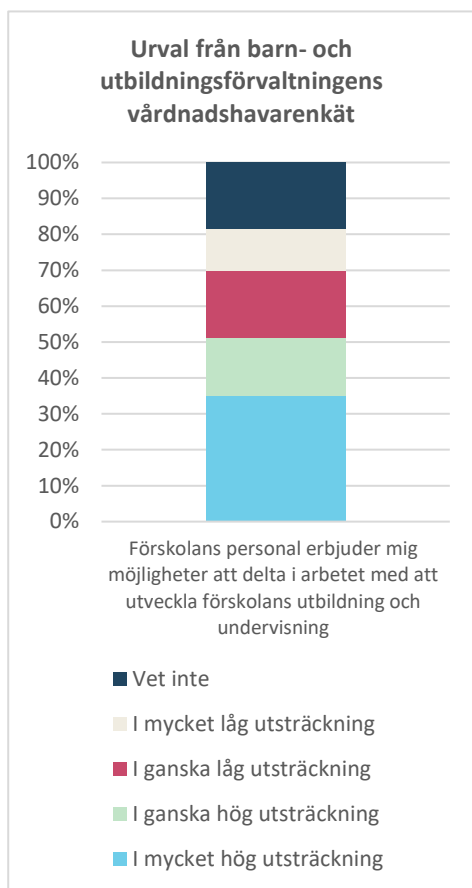
11.1 Uppföljning, utvärdering och utveckling på huvudmannanivå

Huvudmannens systematiska kvalitetsarbete, som även gäller huvudmannens skolor och fritidshem, finns beskrivet i dokumentet *Systematiskt kvalitetsarbete Montessori Sverige, Läsåret 2020-2021*. I dokumentet finns angivet de delar som ingår i kvalitetsarbetet och när dessa ska genomföras. I dokumentet anges att huvudmannen följer upp kvalitetsutvecklingen under läsåret genom kvalitetsdialoger, forum för utveckling och ett behovsstyrt samarbete med rektorerna. Huvudmannens mål för verksamheterna under innevarande läsåret (2020-2021) handlar om att kvalitetssäkra verksamheternas arbetsmiljöarbete och att säkerställa verksamheternas digitala förutsättningar för att kunna möta konsekvenser av pandemin.

11.2 Uppföljning, utvärdering och utveckling på enhetsnivå

Enhetens systematiska kvalitetsarbete finns beskrivet i dokumentet *Systematiskt kvalitetsarbete i förskolan, Tyresö montessoriskola*. Förskolan har ett årshjul för när de olika delarna i det systematiska kvalitetsarbetet ska genomföras. Dokumenten anger att förskolan i slutet av varje läsår kartlägger året som gått genom analys av resultaten i exempelvis utvärderingar, pedagogisk dokumentation, brukarenkäter, kränkingsärenden och ärenden gällande tillbud och olyckor. I början av varje läsår formuleras mål i utifrån kartläggningen och analysen. I samband med detta tydliggörs vem eller vilka som ansvarar för målen samt vilka aktiviteter som ska genomföras. Det kan exempelvis röra sig om kompetensutvecklingsinsatser eller inköp av material. Målen stäms av kvartalsvis och en större utvärdering görs i slutet av läsåret. Rektorn berättade att det systematiska kvalitetsarbetet är ett utvecklingsområde på förskolan. Utvärderingen för läsåret 2020-2021 gjordes muntligt i personalgruppen och finns inte dokumenterad.

Förskolan använder den digitala plattformen Förskoleappen för information och dokumentation av utbildningen och undervisningen. Information och dokument såsom rutiner, policys och planer finns även tillgängliga i pappersformat i avdelningarnas hallar. När personalen har haft APT (arbetsplatsträff) eller planerings- och kompetensutvecklingsdagar informeras vårdnadshavarna om innehållet i dessa. Förskolan erbjuder vårdnadshavarmöten en gång om året. Under 2021 kommer detta möte att ske digitalt.

Förskolan erbjuder vårdnadshavarna ett utvecklingssamtal per år för sitt/sina barn. När ett barn introducerats till förskolan erbjuds vårdnadshavarna ett uppföljningssamtal. För de barn som ska börja förskoleklass erbjuds ett avslutande samtal. Om behov uppstår erbjuds vårdnadshavarna även andra typer av samtal. Under pandemin har vårdnadshavarna erbjudits utvecklingssamtal digitalt, via telefon eller utomhus.

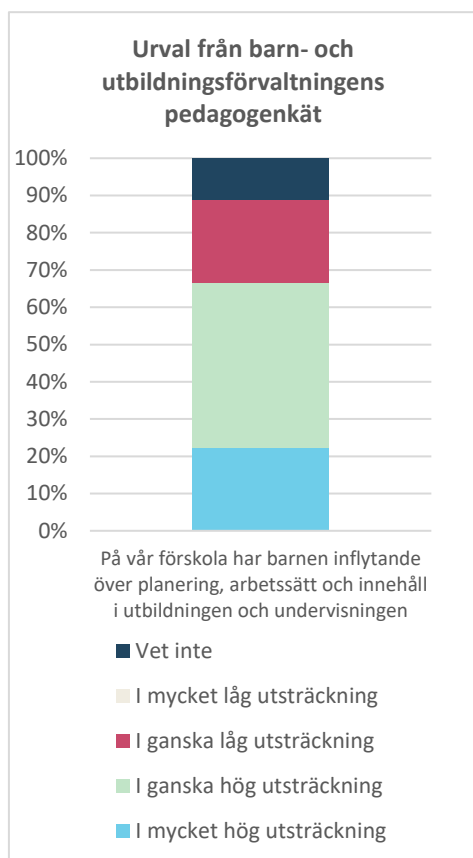
Många barn på förskolan har annat modersmål än svenska. Rektorn har inventerat språkresurserna hos pedagogerna för att i den mån det går möta upp och underlätta i kommunikationen med vårdnadshavarna. Förskolan tar också hjälp av skolans personal, eftersom det finns ytterligare språkresurser där.

Barn- och utbildningsförvaltningens har genomfört en vårdnadshavarenkät i samband med tillsynen. Cirka hälften av de 43 svarande anger att de i hög eller mycket hög utsträckning upplever att de erbjuds möjlighet att delta i förskolans utvecklingsarbete. Övriga upplever att detta påstående stämmer dåligt eller att de inte vet. 74 procent av vårdnadshavarna anger att de kan rekommendera förskolan till andra, 9 procent kan inte rekommendera förskolan och 16 procent vet inte om de kan rekommendera förskolan. Rektorn har under våren 2021 startat upp forum för samverkan med vårdnadshavare.

11.2.1 Pedagogisk dokumentation

I kommunikations- och dokumentationsverktyget Förskoleappen har pedagogerna möjlighet att dokumentera förskolans verksamhet på grupp- och individnivå. Avdelningarna beskriver kontinuerligt utbildningens innehåll med text och bilder både för grupper av barn och för enskilda barn. Pedagogerna berättade att de finns en medvetenhet kring vilka tillfällen som dokumenteras, det kan till exempel vara då flera barn samarbetar kring något. Varje termin gör avdelningarna kartläggning av barngruppen på individnivå. Kartläggningen ligger till grund för planeringsarbetet och för utvecklingssamtalen med vårdnadshavarna. Det framgår inte i samtal och dokumentation hur varje barns utveckling och lärande kontinuerligt följs, dokumenteras, analyseras och följs upp av arbetslagen under läsåret.

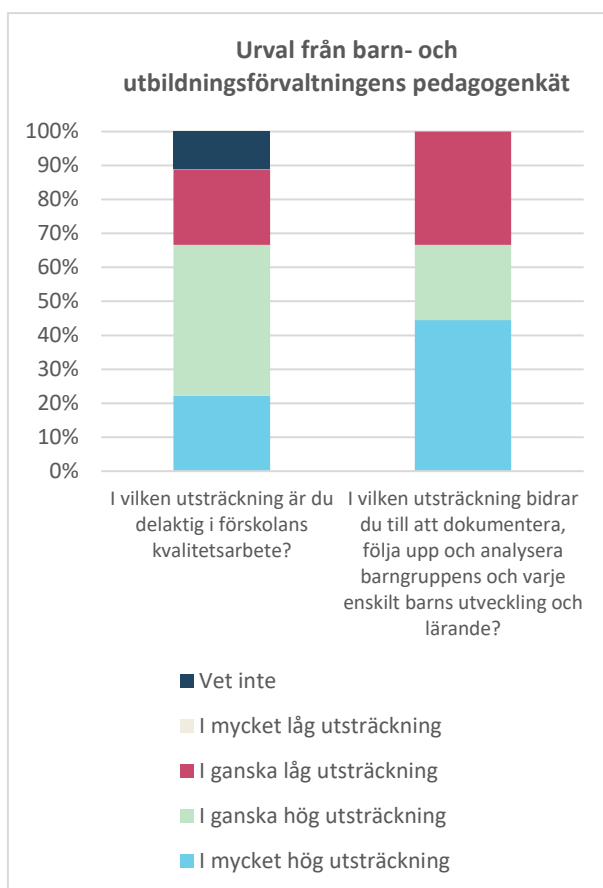
Dokumentationen i Förskoleappen är endast tillgänglig för barnen om en pedagog hjälper till att logga in i verktyget. För att barnen ska få del av dokumentationen visas bilder och videor ibland upp via förskolans Smartboards och läsplattor. I intervjun berättade pedagogerna att barnen i viss mån är delaktiga i reflektionen kring utbildningen och undervisningen, men att de anser att arbetet med barnens delaktighet i dokumentationen behöver utvecklas. Detta bekräftas också i den enkät med pedagogerna som barn- och utbildningsförvaltningens genomförde under tillsynen. Förskolan har påbörjat ett utvecklingsarbete för att ge barnen fler möjligheter att tillsammans reflektera kring undervisningen, exempelvis genom väggdokumentation.

11.2.2 Rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet

Mötesform	Deltagare	Innehåll
Planering och kompetensutveckling Fem dagar/läsår		Varierar utifrån behov. Exempelvis: Grovplanering av verksamheten Arbete med förskolans utvecklingsområden Systematiskt kvalitetsarbete Kompetensutveckling.
Arbetsplatsträff (APT)	Samtliga pedagoger Rektor	Pedagogiska diskussioner och reflektioner Uppföljning och utvärdering av undervisningen med hjälp av skolverkets verktyg BRUK, Systematiskt kvalitetsarbete Kompetensutveckling Planering Ett längre APT i slutet av läsåret, för utvärdering Ibland genomförs arbetsplatsträffar tillsammans med skolans personal.
Nätverksmöte	En pedagog från varje grupp Rektor	Planering för innevarande vecka
Utvecklingsmöte äldre barn	En pedagog från varje grupp Rektor	Detaljplanering för kommande vecka, grovplanering för tre veckor

Utvecklingsmöte äldre barn	Samtliga pedagoger i respektive grupp Rektor	Arbetslagsmöte med planering, reflektion och utvärdering
Utvecklingsmöte yngre barn	Samtliga pedagoger på avdelningen	Arbetslagsmöte för planering, reflektion och utvärdering
Enskild planering 0,5-2,5 timmar varje vecka beroende på pedagogens utbildning och uppdrag	Samtliga pedagoger	Utvärdering, reflektion och planering.. Rektorn har handlett pedagogerna i vad denna tid kan användas till.

I barn- och utbildningsförvaltningens enkät anser samtliga deltagande pedagoger att det finns gemensamma rutiner för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska gå till och att förskolans rektor skapar goda förutsättningar att planera, följa upp och utveckla utbildningen och undervisningen. De flesta pedagogerna anser att de är delaktiga i hög eller ganska hög utsträckning i kvalitetsarbetet, några anser att de är delaktiga i låg utsträckning eller vet inte om de är delaktiga. Den största andelen av pedagogerna anser att de bidrar till att dokumentera, följa upp och analysera

barngruppens och varje enskilt barns utveckling och lärande, en mindre andel anser att de bidrar i ganska låg utsträckning.

11.3 Bedömning – uppföljning, utvärdering och utveckling

Det finns till stora delar rutiner för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas på enheten.

Förskolans systematiska kvalitetsarbete bör utvecklas så att analyser utgör grunden för det praktiska utvecklingsarbetet.

Förskolans systematiska kvalitetsarbete behöver utvecklas så att det blir möjligt att utifrån varje barns förändrade kunnande utvärdera hur förskolan tillgodoser deras möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål.

Förskolan behöver utveckla arbetsprocesser som leder till att barnen får ökade möjligheter till inflytande över planering, arbetssätt och innehåll i utbildningen och undervisningen, samt att det blir möjligt att följa upp och utvärdera hur utbildningen tar tillvara barnens behov och intressen.

12 Förskollärarens ansvar i undervisningen

Det finns två legitimerade förskollärare på enheten varav rektorn är den ena. Den andra förskolläraren har en påbyggnadsutbildning i montessoripedagogik på högskolenivå. Enligt förskolans läroplan Lpfö18 ska det finnas organisatoriska förutsättningar för att förskollärarna att leda de målstyrda processerna i undervisningen. På förskolan tillgodoses detta genom att rektorn fördelar sin arbetstid som leg. förskollärare (50 procent av en heltidstjänst) i samtliga grupper. Förskolans mötesformer bidrar också till att samtliga pedagoger får möjlighet att ledas av i undervisningen av förskollärare.

12.1 Bedömning – förskollärarens ansvar i undervisningen

Det finns i stora delar goda förutsättningar för legitimerade förskollärare att ansvara för undervisningen.

13 Rektorns ansvar

Hanna Kahm är legitimerad förskollärare och anställd som rektor på enheten sedan januari 2021. Hon har erfarenhet som skolledare i fristående verksamhet sedan 2013. Hösten 2021 planerar huvudmannen att rektorn ska gå den särskilda befattningsutbildningen för rektorer enligt 2 kap. 12 § skollagen. Hon berättade att hon får stöd i sitt rektorsuppdrag av skolans rektor och skolans övriga ledningsgrupp samt av VD och kvalitetsutvecklare i Montessori Sverige AB. Rektorin ingår även i ett nätverk med skolledare från montessoriförskolor inom företaget. Rektorin arbetar 50 procent av sin heltidstjänst med rektorsuppdraget och 50 procent som förskollärare och pedagogisk ledare i barngrupp. Hon berättade att hon upplever att arbetet i barngrupp bidrar till att hon får en ökad förståelse för medarbetarnas tankar om organisationen. För

att alla grupper ska få ledning i undervisningen av en leg. förskollärare arbetar rektorn fasta tider i alla barngrupper, det vill säga fem timmar i veckan i respektive grupp. Rektorn ingår därför inte i ett arbetslag. I samtal med rektorn är bedömningen att hon har insikt om och kunskaper kring en rektors ansvar.

13.1 Bedömning – rektorns ansvar

Huvudmannen har i stora delar skapat goda förutsättningar för rektorn att ansvara för förskolans kvalitet.

14 Uppföljning av årlig kvalitetsdeklaration

För att säkerställa att enskilda huvudmän som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven om insikt och lämplighet, genomför barn- och utbildningsförvaltningen årligen tillsyn genom en skriftlig kvalitetsdeklaration. I den senaste årliga kvalitetsdeklarationen som lämnades av huvudmannen i november 2020 bedömde barn- och utbildningsförvaltningen att huvudmannen för Tyresö montessoriskolas förskola följer de lagar och föreskrifter som gäller för utbildningen. En uppföljning har gjorts av utvalda områden inom ramen för den regelbundna tillsynen.

Riktlinjer för förskolan

Enligt Tyresö kommuns riktlinjer för godkännande av enskild huvudman för fristående förskola ska varje huvudman ha dokumenterade riktlinjer som utförligt beskriver hur huvudmannen arbetar mot de nationella målen för förskolan för att fullgöra skollagens och läroplanens krav på verksamheten. Tyresö montessoriskolas förskola saknar ett sådant dokument.

Enligt uppgift från rektorn följer förskolan Tyresö kommuns riktlinjer för de kommunala förskolorna i stor utsträckning, detta framgår inte de dokument som barn- och utbildningsförvaltningen har tagit del av.

Förskola och hem

Vid kortare utflykter får de barn som vill ta med en ryggsäck med vattenflaska och frukt, grönsak eller mindre snacks. Det är inte ett krav från förskolan och förskolan tar alltid med vatten och frukt eller smörgås till dem som inte har med sig eget. Vid längre utflykter står förskolan alltid för lunchen. Barn- och utbildningsförvaltningen har fört dialog med rektorn utifrån skollagens bestämmelser enligt skollagen 1 kap. 8§ första stycket och 8 kap. 22§ samt förordningen om maxtaxa (SFS 2001:60). Barn- och utbildningsförvaltningen bedömer att det inte finns ett krav från förskolan att vårdnadshavarna ska förse barnen med måltider.

Urval

All fristående verksamhet ska ha dokumenterade köregler. Köreglerna ska finnas tillgängliga för vårdnadshavare. Om det inte finns plats för alla sökande till en förskoleenhet, ska urvalet göras på grunder som barn- och utbildningsförvaltningen kan godkänna (8 kap 19 § skollagen). Dokumenterade köregler finns på enhetens webbsida.

Övergång och samverkan

Förskolan har en dokumenterad plan för barns övergång till förskoleklass. Många av barnen på förskolan fortsätter i enhetens skola och får inför skolstarten besöka skolan och träffa skolans personal. Om det finns barn i gruppen som ska börja på andra skolor tar förskolan kontakt med dessa. Avslutningssamtal erbjuds de vårdnadshavare vars barn börjar i förskoleklass.

Förskolan erbjuder överlämningsamtal för barn i behov av särskilt stöd vid övergång till förskoleklass. Om barnet börjar på enhetens skola sker överlämningsamtal på plats. Med godkännande av vårdnadshavare tar skolan del av åtgärdsplaner och andra dokument kopplade till det särskilda stöd som satts in för barnet. Om barnet börjar på en annan skola sker överlämningsamtal via telefon eller digitalt och aktuella dokument sänds över med vårdnadshavares godkännande.

Förskolan samverkar med Montessoriförskolan Klinten i Trollbäcken, genom bland annat studiebesök. Förskolan har även samarbetat med kommunala förskolor under sommarmånaderna.

14.1 Bedömning – Uppföljning av årlig kvalitetsdeklaration

Huvudmannen ska dokumentera riktlinjer som utförligt beskriver hur huvudmannen arbetar mot de nationella målen i skollagen och andra författningar (Tyresö kommuns riktlinjer för godkännande av fristående förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem, 2019)

Förskolan har i stora delar fungerande rutiner för övergång och samverkan

Referenslista

Barn- och utbildningsförvaltningen har tagit del av följande dokument från förskolan

Exempel på dokumentation av den pedagogiska verksamheten i det digitala kommunikationsverktyget Förskoleappen

Exempel på kommunikation med vårdnadshavarna från pedagoger (januari 2021)

Exempel på kommunikation med vårdnadshavarna från rektor (februari 2021)

Exempel på utvärdering på avdelningsnivå (februari 2021)

Förskolans barnhälsoplan (februari 2021)

Pandemiplan Tyresö montessori (januari 2021)

Systematiskt kvalitetsarbete i förskolan Tyresö Montessoriskola (januari 2021)
Systematiskt kvalitetsarbete Montessori i Sverige 2020-2021
Tillägg till förskolans verksamhetsplan 20/21 (februari 2021)
Underlag för barnintervjuer
Underlag för utvecklingssamtal med vårdnadshavarna
Verksamhetsidé och verksamhetsplan för förskolan, 2020-2021
Årshjul 2020-2021

Barn- och utbildningsförvaltningen har använt följande dokument som referens vid tillsynen

Riktlinjer för godkännande av enskild huvudman att bedriva förskola, fritidshem och annan pedagogisk omsorg i Tyresö kommun, Barn och utbildningsnämnden (Dnr 2019/BUN 0034)
Skolverkets allmänna råd: Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (2012)
Skolverkets allmänna råd: Måluppfyllelse i förskolan (2017)
Normmedvetet förhållningssätt som stöd för likabehandling i förskolan, Skolverket (2018)